

T. Alkotmánybíróság

Előterjesztve az elsőfokon eljáró
Fővárosi Törvényszék útján.

Budapest
Markó utca 27.
1055

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/ 0 2 2 6 3 - 0 / 2022
Érkezett:	2022 OKT 06.
Példány:	Kezelőiroda:
Melléklet:	db

PN: 101 88 284 (a)

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK 14.	
FÓLAJSTRÓMSZÁM	
KEZDŐIDŐTARTÓ	
Postán / Gy. / E-mailen / Faxen	
Érkezett:	2022 -08- 1 2
Példány:	3
Közlők:	19
FÓLAJSTRÓMSZÁM:	1865 / 14

203.
Alkotmányjogi panasz

Papír alapú iratról
készített másolat

indítványozónak

jogi képviselő:

dr. Gyalog Balázs ügyvéd

a Kúria Bfv.I.1172/2021/5. számú
végzésével szemben a Fővárosi
Törvényszék 20.B.1865/2014/290.
sorszámú ítéletére, valamint a
Fővárosi Ítéltábla
3.Bf.328/2019/36. sorszámú
ítéletére is kiterjedően.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [REDACTED]

[REDACTED] **indítványozó** (a továbbiakban: **Indítványozó**), M/1 számon csatolt ügyvédi meghatalmazással igazolt jogi képviselő: dr. Gyalog Balázs ügyvéd (Gyalog Ügyvédi Iroda,

[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

[REDACTED] **ítján, a Kúria Bfv.I.1172/2021/5. számú végzésével szemben** - a Fővárosi Törvényszék 20.B.1865/2014/290. sorszámu ítéletére, valamint a Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.328/2019/36. sorszámu ítéletére is kiterjedően -, Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: **Alaptörvény**) 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, illetve az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: **Abtv.**) 27. §-a alapján, az alábbi

a l k o t m á n y j o g i p a n a s z t

terjesztem elő.

Kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott Bfv.I.1172/2021/5. számú végzésének, a Fővárosi Törvényszék 20.B.1865/2014/290. sorszámu ítéletének, illetve a Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.328/2019/36. sorszámu ítéletének alaptörvény-ellenességét megállapítani, és azokat az Abtv. 43. § (1) bekezdésének megfelelően megsemmisíteni szíveskedjen.

Indokolás

I. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

1) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése

a) A Fővárosi Főügyészség KÜO 14557/2017/34. szám alatti vádiratában az Indítványozót, mint IV. r. vádlottat a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (**Btk.**) 396. § (1) bekezdésének a) pontjába ütköző és a (4) bek. b) pontja szerint minősülő, üzletszerűen elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás bűntettével vádolta meg.

A Fővárosi Főügyészség a 2019. június 5. napján kelt beadványában a vádirati tényállást – elsősorban az összecszerűség tekintetében – pontosította, a vádirati tényállást és minősítést egyebekben változatlanul fenntartotta.

b) A Fővárosi Törvényszék a 2019. október 4. napján kihirdetett 20.B.1865/2014/290. számú ítéletével (M/2.) Indítványozó bűnösségét a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (4) bekezdés b) pont

II. fordulata szerint minősülő költségvetési csalás büntetőben mondta ki. Ezért öt 150 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, egy napi tétel pénzbüntetés összegét 2.000 forintban határozta meg. Az elsőfokú bíróság rendelkezett az így kiszabott 300.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetén szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról is.

c) Az Indítványozó védőjének fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.328/2019/36. számú, 2020. július 9. napján kihirdetett ítéletével (M/3.) az Indítványozó vonatkozásában az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatát a bűnügyi költség tekintetében változtatta meg, egyebekben helybenhagyta.

d) A Kúria a 2022. május 3. napján kelt Bfv.I.1172/2021/5. sorszámú végzésével (M/4.) a Fővárosi Törvényszék 20.B.1865/2014/290. számú ítéletét és a Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.328/2019/36. számú ítéletét az Indítványozó vonatkozásában hatályában fenntartotta.

Indítványozó álláspontja szerint a Kúria Bfv.I.1172/2021/5. sorszámú végzése - a Fővárosi Törvényszék 20.B.1865/2014/290. sorszámú ítéletére, valamint a Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.328/2019/36. sorszámú ítéletére is kiterjedően - a jelen alkotmányjogi panaszban részletesen kifejtett okoknál fogva súlyosan alapjogsértő.

2) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Indítványozó előadja, hogy a jelen alkotmányjogi panasszal érintett ügyben jelenleg nincs folyamatban jogorvoslat a törvényesség érdekében, illetve felülvizsgálati eljárás. Perújítás nem került kezdeményezésre. A jelen ügyben folyamatban volt felülvizsgálati eljárás a Kúria Bfv.I.1172/2021/5. számú végzésével lezárult, jelen alkotmányjogi panasz a hivatkozott felülvizsgálati eljárásban hozott bírói döntést támadja (az alapügyben hozott kétfokú döntésre kiterjedően), amellyel szemben rendes jogorvoslatnak, illetve további felülvizsgálatnak helye nincs.

3) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Indítványozó előadja, hogy a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírói döntés, a Kúria felülvizsgálati eljárásában 2022. május 3. napján kelt Bfv.I.1172/2021/5. számú végzése, Indítványozó részére 2022. július 5. napján, míg Indítványozó jogi képviselője részére 2022. július 15. napján került elektronikusan kézbesítésre. Minderre tekintettel, a jelen alkotmányjogi panasz előterjesztésére az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint nyitva álló hatvan napos határidő 2022. szeptember 15. napján jár le. Mivel jelen alkotmányjogi panasz 2022. augusztus 10. napján került ajánlott küldeményként postázásra (illetve elektronikusan is előterjesztésre), rögzíthető, hogy a jelen alkotmányjogi panasz törvényes határidőben került előterjesztésre.

4) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Indítványozó akként nyilatkozik, hogy a jelen alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés az Indítványozó jogait és érdekeit érinti, tekintettel arra, hogy Indítványozó, mint az egyedi ügyben érintett személy a jelen alkotmányjogi panasszal érintett büntetőeljárásban fél volt, továbbá vonatkozásában a jelen beadvánnyal támadott Kúriai végzés rendelkezést tartalmazott, valamint figyelemmel arra, hogy az Indítványozó jogára és kötelezettségére a sérelmes döntés nyilvánvalóan kiterjed. Indítványozó érintettsége tehát külön bizonyítást nem kíván.

Amennyiben a T. Alkotmánybíróság Indítványozó érintettségének bizonyítását látná szükségesnek, ennek igazolására (is) csatolja Indítványozó a mellékelt ügyiratokat (M/2-M/4.).

5) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Indítványozó álláspontja szerint jelen ügy vonatkozásában több, az Abtv. 29. §-a szerinti bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség (alapjogsérelem) is felmerül, amelyek jelen alkotmányjogi panasz II.2 pontjában kerülnek részletesen bemutatásra.

Jelen pontban Indítványozó az alábbi vázlatos áttekintését adja a bírói döntést érdemben befolyásoló alapjogsérelemeknek.

- a) Indítványozó téves, a bírói döntést érdemben befolyásoló alapjogsérelemként hivatkozik arra, hogy a Kúria végzésében rögzítette, hogy:
- „[39] (...) Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, és ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a – minősítéssel kapcsolatos, vagy más **büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül** – kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.”
 - „[42] A gyógyszerek megrendelése és azoknak a betegekhez eljutása nem ugyanaz. Pusztán a megrendeléssel a felülvizsgálati indítványban állított cél (az arra rászoruló betegek gyógyszerrel ellátása) tehát **nem minden esetben valósult meg.**”
 - „[45] Az eljáró bíróságok a IV. rendű terhelt **bűnösségét az anyagi jogi szabályoknak megfelelően állapították meg, és a cselekmény minősítése is törvényes. A bűncselekmény törvényi tényállási**

elemi maradéktalanul megvalósultak, a cselekmény társadalomra veszélyessége megállapítható, a IV. rendű terhelt tettesi minőségének megállapítása helytálló.”

- *„[53] A IV. rendű terhelt elkövetői minőségét illetően az első- és másodfokú bíróság által kifejtettekkel (összefoglalóan másodfokú ítélet [191] bekezdés) a Kúria egyetértett.”*
- *„[58] (...) A gyakorlat a finanszírozás előfeltételei tekintetében egyben megtévesztő is volt, mivel a támogatás igénylésekor annak feltételei – a IV. rendű terhelt által is tudottan – nem álltak fenn. Ezért a IV. rendű terheltnek az ezzel okozott vagyoni hátrányért a büntetőjogi felelőssége is fennáll.”*

A Kúria végzésének fenti megállapításai sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése által alkotmányos elv rangjára emelt nullum crimen sine lege elvét, közvetetten pedig az Alaptörvénynek a jogállamiság klauzuláját tartalmazó B) cikk (1) bekezdését.

Alulírott Indítványozó tisztában van vele, hogy a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így arra alkotmányjogi panasz csak kivételes esetben alapítható, rögzíteni szükséges azonban, hogy a nullum crimen sine lege elvének sérelme jogállami keretek között szükségszerűen maga után kell, hogy vonja a jogállamiság elvének sérelmét is. Indítványozó tehát e körben elsődlegesen az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése által alkotmányos elv rangjára emelt nullum crimen sine lege elvének sérelmét, másodlagosan pedig - kisebb súllyal - az Alaptörvénynek a jogállamiság klauzuláját tartalmazó B) cikk (1) bekezdésének sérelmét jelöli meg.

A fentiek oka pedig, hogy mindazok ellenére, hogy Indítványozó álláspontja szerint cselekedete (sem az állítólagos elkövetési időszakban, sem azt követően) a tényállási elemek hiányában a magyar jog szerint nem volt bűncselekmény, bűnössége megállapításra került és az Indítványozóval szemben büntetés került kiszabásra. Indítványozó álláspontja szerint megállapítható tehát, hogy az Indítványozó bűnössége úgy került megállapításra, hogy tényállásszerű magatartást nem valósított meg. A bűnösség megállapításának alapjául szolgáló anyagi jogszabály, így a Btk. 14. § (1) és (2) bekezdése [bűncselekmény és társadalomra veszélyes cselekmény], illetve a 7. § [szándékosság] és a 13. § (1) [tettes] bekezdésének ilyen mértékben kiterjesztő értelmezése egyértelműen ellentmond a jogállamiság követelményének, egyben felveti az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése által alkotmányos elv rangjára emelt nullum crimen sine lege elvének sérelmét is.

Indítványozó tehát az Alaptörvény megsértett rendelkezéseiként az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdését, illetve közvetetten az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését jelöli meg.

Tekintettel arra, hogy a hivatkozott alaptörvény-ellenes megállapítások a Kúria végzése indokolásának részét képezik, a Kúria tehát részben a tárgybani jogsértő megállapításokra alapította döntését, kijelenthető, hogy az előző pontokban rögzített alaptörvény-ellenes megállapítások a Kúria döntését érdemben befolyásolták. A Kúria hivatkozott alapjogsértő megállapításai (és a jogsértő megállapítások rögzítésének folyamata, mint a bíróság eljárása) jogállami keretek között tarthatatlanok, mivel azok az

alkotmányos jogvédelem egyszer már elért szintjének és garanciális rendszerének csökkentésére lehetnek alkalmasak.

II. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

1) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Alaptörvény, Alapvetés

B) cikk

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

Alaptörvény, /Szabadság és Felelősség/.

XXVIII. cikk

(4) Senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy - nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben - más állam joga szerint nem volt bűncselekmény.

2) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása, vagyis az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése által alkotmányos elv rangjára emelt nullum crimen sine lege elve és az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamisági klauzula sérelme megsértésének bemutatása

A Kúria jelen alkotmányjogi panasszal támadott végzése – az azt megelőző kétfokú döntésre kiterjedően – az alábbi esetkörökben valósított meg alapjogsértést az Indítványozó sérelmére:

a)

A Kúria jogsértő álláspontjának összefoglalása a végzése [45] bekezdésében található, amelyben rögzítésre került, hogy: „Az eljáró bíróságok a IV. rendű terhelt bűnösségét az anyagi jogi szabályoknak megfelelően állapították meg, és a cselekmény minősítése is törvényes. A bűncselekmény törvényi tényállási elemei maradéktalanul megvalósultak, a cselekmény társadalomra veszélyessége megállapítható, a IV. rendű terhelt tettesi minőségének megállapítása helytálló.”

A Kúria fenti álláspontja Indítványozó álláspontja szerint téves, hiszen Indítványozó meggyőződése szerint az eljáró bíróságok – többek között – anyagi jogi szabályok [így a Btk. 14. § (1) és (2) bekezdése, illetve a 7. § és a 13. § (1) bekezdésének megsértésével] jutottak az Indítványozó büntetőjogi felelősségének megállapítására.

Az Indítványozó által hivatkozott anyagi jogszabálysértések összefoglalását tartalmazó felülvizsgálati indítvány kapcsán azonban a Kúria végzése [39]¹ bekezdésében jogsértő álláspontra helyezkedve azt rögzítette, hogy büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, és ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására sem, ezáltal zárva el Indítványozót az Indítványozó álláspontja szerint fennálló jogszabálysértések érdemi kivizsgálásától. Az alapügyben kétfokon eljáró bíróságok és a Kúria döntése eredményeként az Indítványozó tehát abba a lehetetlen helyzetbe került, hogy az általa valószínűsített anyagi jogszabálysértések vizsgálata a Kúria végzésének [39] és [45] bekezdései alapján azért nem történhetett meg, mert a vizsgálatok előfeltétele az annak eredményeként esetlegesen megállapítható anyagi jogszabálysértés előzetes ismerete lett volna.

A Kúria fenti megállapítása Indítványozó felülvizsgálati indítványa kapcsán alapjogsértő, hiszen Indítványozó meglátása szerint az alapügyben kétfokon eljáró bíróságok részben anyagi jogszabálysértés útján, így tehát a szükséges törvényi tényállási elemek hiányában, a nullum crimen sine lege elv megsértésével jutottak el Indítványozó büntetőjogi felelősségének megállapításához. Az alapügyben eljáró bíróságok döntését pedig a Kúria a jelen alkotmányjogi panasszal támadott végzésével tartotta fenn hatályában.

b)

A Kúria végzésének [42] bekezdésében rögzítésre került, hogy: „A gyógyszerek megrendelése és azoknak a betegekhez eljutása nem ugyanaz. Pusztán a megrendeléssel a felülvizsgálati indítványban állított cél (az arra rászoruló betegek gyógyszerrel ellátása) tehát **nem minden esetben valósult meg.**”

A Kúria fenti álláspontja egyrésztől iratellenes, hiszen semmilyen ügyirat nem bizonyítja, hogy az [redacted] által megrendelt gyógyszerek ne kerültek volna kiszolgáltatásra, sőt maga a Fővárosi Ítélet tábla rögzíti másodfokú ítélete 16. oldalán, a [137] bekezdésben, hogy: „Arra vonatkozóan, hogy ezek a gyógyszerek valóban minden esetben a betegekhez kerültek –e, konkrét megállapítást tenni nem lehetett (...)”.

A Kúria jogsértő megállapításával szemben áll annak ténye is, hogy az alapeljárás során kirendelt [redacted] gazdasági adó- és könyvszakértő a 2018. október 26. napján kelt szakértői véleményében is rögzítette, hogy:

„A későbbiekben a többi gyógyszertár gyakorlatát is megismerve azt állapítottam meg, hogy az [redacted] esetében kimutatható folyamatok teljesen eltértek azoktól: az [redacted] az időbeli csúszás, de utólag megrendelt darabszám volt igazolható, míg a többi gyógyszertár esetében ez

¹ A Kúria végzése szerint: „[39] (...) Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, és ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a – minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül – kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására.”

a folyamat nem így épült fel.”

A Kúria vizsgált megállapítása tehát ellentmond a logika alapvetéseinek is, a patikáknak ugyanis semmilyen előnye nem származott volna abból, ha az ártámogatott gyógyszereket, azok megrendelését követően raktáron tartották volna és nem adták volna ki a betegeknek. A tárgybani gyógyszerek betegek részére történő átadása elmulasztásának teóriája a Kúria részéről önmagában az állítólagos tévedésbe ejtési szándék igazolására szolgálhatott, amely utóbbi pedig nem más, mint az egyébként hiányzó tényállási elemek vonatkozásában tett látványos, ám téves „képzősszeillesztés”.

c)

A Kúria végzésének [53] bekezdésében rögzítésre került továbbá, hogy: „A IV. rendű terhelt **elkövetői minőségét illetően az első- és másodfokú bíróság által kifejtettekkel** (összefoglalóan másodfokú ítélet [191] bekezdés) a Kúria egyetértett.”

Indítványozó álláspontja szerint alapjogsértő a Kúria fenti megállapítása, hiszen az Indítványozó személyes eljárása nélkülözi a bűnösség megállapíthatóságának, így pedig az elkövetői minőség előfeltételeit.

Ezt támasztja alá a vizsgált időszakban már hatályos, biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-ellátás, valamint a gyógyszerforgalmazás általános szabályairól szóló 2006. évi XCVIII. törvény 73. § (1) bekezdése, amely szerint:

„Gyógyszertárat működtető gazdasági társaság a gyógyszerertár szakmai vezetését, irányítását, valamint a gyógyszerertárban szakellátási feladatokat ellátó személyeket gyógyszerellátással kapcsolatos szakmai kérdésekben, így a gyógyszerek kiadása, eltartása, a gyógyszerekkel kapcsolatos beteg tájékoztatási tevékenység tekintetében nem utasíthatja. A gyógyszerertárat működtető gazdasági társaság legfőbb szerve (tagok gyűlése, taggyűlés, közgyűlés) kizárólag a gyógyszerertár szakmai vezetését ellátó személyi jogos gyógyszerész igenlő szavazatával hozhat döntést a gyógyszerertár szakmai vezetésével, irányításával és a közfinanszírozással kapcsolatos szakmai kérdésekben, így a gyógyszerertári termékkör kialakítására, a gyógyszerek beszerzésére, készletezésére, eltartására, kiadására, a gyógyszerekkel kapcsolatos beteg tájékoztatási tevékenységre, a gyógyszerertárban szakellátási feladatokat ellátó személyek foglalkoztatására, valamint a közfinanszírozási szerződések megkötésére és módosítására vonatkozóan. Az ezzel ellentétes intézkedés, megállapodás semmis.”

Tényszerű, hogy az [REDACTED]-nél Indítványozó ügyvezető volt, míg a személyi jogos gyógyszerész [REDACTED] volt. Indítványozó tehát a gyógyszerertár szakmai vezetése, irányítása kapcsán nem járt és járhatott el, a gyógyszerek kiadása, eltartása, valamint a gyógyszerekkel kapcsolatos beteg tájékoztatási tevékenység tekintetében büntetőjogi felelősséget megalapozni képes feladatai tehát nem voltak és nem lehettek.

Itt is nyomatékosítandó, hogy Indítványozó az [REDACTED] vonatkozásában semmilyen

gyógyszerész-szakmai kompetenciát kívánó munkában nem vett részt. Nevezett az [REDACTED] teljes működése során soha senkitől nem vett át vényt, nem rendelt meg és nem rögzített az [REDACTED] rendszerében. Egyértelmű tehát, hogy a vényre felírt gyógyszerek idő előtti beütéséért (elszámolásba vételéért) és a közfinanszírozás [REDACTED] igénybevételeért Indítványozó semmilyen módon tehető felelőssé.

d)

A Kúria végzésének [58] bekezdésében rögzítésre került, hogy: „(...) A gyakorlat a finanszírozás előfeltételei tekintetében egyben megtévesztő is volt, mivel a támogatás igénylésekor annak feltételei – a IV. rendű terhelt által is tudottan – nem álltak fenn. Ezért a IV. rendű terheltnek az ezzel okozott vagyoni hátrányért a büntetőjogi felelőssége is fennáll.”

Indítványozó álláspontja szerint a Kúria jelen pontban kiemelt megállapítása szintén alapjogsértő. Ennek indokaként összefoglalóan rögzíthető, hogy, ahogy azt az alapeljárásban kirendelt és a fentiekben már hivatkozott szakértői vélemény is megállapította: az Indítványozó által ügyvezetett gazdasági társaság kapcsán vizsgált gyógyszerek megrendelésre kerültek, ítéleti bizonyossággal pedig nem tehető olyan megállapítás, hogy a betegek ne kapták volna meg a megrendelt gyógyszereket. Figyelemmel a jogállami büntetőeljárás Be. 7. § (4) bekezdésében testet öltő azon alapvetésére, mi szerint a kétség szintén megállapítható tények a terhelt terhére nem értékelhetők, a bizonyítottan rendelkezésre álló tényekből egyedül arra vonható le következtetés, hogy az [REDACTED], pontosabban pedig az Indítványozó terhére csupán a gyógyszerek időbeli csúszással történő megrendelése róható, amely legfeljebb a támogatási szerződés magánjogi jellegű sérelmét vetheti fel. Mindez azonban a magyar jogrendszer legszigorúbb felelősségi formájának (a büntetőjogi felelősségnek) a megállapítását kizárólag a nullum crimen sine lege elv megsértése, így tehát alapjogsértés útján vetheti fel.

e)

Alaptétel, hogy demokratikus jogállamban az állami büntetőhatalom nem lehet korlátlan, az alkotmányos normák által kerül korlátozásra. Ezen fékeként ható rendelkezések egy része kifejezetten deklarálásra kerül a demokratikus jogállamok alkotmányaiban, bizonyos normák azonban generálklauzulákból vezethetők le. Ilyennek tekinthető a büntetőjog ultima ratio jellege is, amely többek között a T. Alkotmánybíróság 30/1992. (V. 26.), 18/2000. (VI. 6.) és 13/2014. (IV. 18.) számú határozataiból is megismerhetően, nem kisebb iránymutatást jelent a mindenkori joggyakorlat számára, minthogy a büntetőjog kizárólag végső eszközként vehető igénybe, csak akkor tehát, ha az igénybevétel elengedhetetlenül szükséges. További kitétel pedig, hogy amennyiben a büntetőjog eszközeinek alkalmazása feltétlen szükséges, úgy annak foganatosítása az arányosság keretein belül maradjon.

A most ismertetett garanciarendszer alkalmazásának mindent megelőző előfeltétele azonban valamely cselekmény bűncselekménnyé nyilvánítása, hiszen a cselekmény bűncselekményi minőségének

megállapítása hiányában értelmezhetetlen az arányosság fogalma, ezáltal pedig a bűncselekmény jogkövetkezményeinek meghatározása.

A T. Alkotmánybíróság 54/2004 (XII. 13.) határozatában a következőket rögzítette:

„Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban már kifejtette, hogy „[a] büntetőjog a jogi felelősségi rendszerben az ultima ratio. Társadalmi rendeltetése, hogy a jogrendszer egészének szankciós zárköve legyen. A büntetőjogi szankció, a büntetés szerepe és rendeltetése a jogi és erkölcsi normák épségének fenntartása akkor, amikor már más jogágak szankciói nem segítenek. [...] Valamely magatartás büntetendővé nyilvánításának szükségességét szigorú mércével kell megítélni: a különböző életviszonyok, erkölcsi és jogi normák védelmében az emberi jogokat és szabadságokat szükségképpen korlátozó büntetőjogi eszközrendszert csak a feltétlenül szükséges esetben és arányos mértékben indokolt igénybe venni akkor, ha az alkotmányos vagy az Alkotmányra visszavezethető állami, társadalmi, gazdasági célok, értékek megóvása más módon nem lehetséges” [30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 176.; részletesen: 11/1992. (III.5.) AB határozat, ABH 1992, 77, 87.; 36/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 219, 233.; 12/1999. (V. 21.) AB határozat, ABH 1999, 106, 113.].

Indítványozó álláspontja szerint a vizsgált ügyben született vádemelés, majd jogerős elítélés a fenti AB határozatban hivatkozott „szigorú mérce” alkalmazásának tárgyban ügyben történt mellőzéséről árulkodik. Amennyiben ugyanis az eljáró bíróságok a megkívánt részletességgel vizsgálták volna az indítványozó cselekvőségét, nem juthattak volna más eredményre, minthogy nevezett személy cselekvősége és a rendelkezésre álló bizonyítékok összevetését követően büntetőjogilag értékelhető magatartás nem áll rendelkezésre. A vagyoni hátrány állítólagos bekövetkezése és egy pontosan beazonosított tettesi alapcselekmény közötti okozati összefüggés hiányában, végső soron kizárólag az ügyvezetői tisztségből levont téves következtetések alapján megállapított büntetőjogi felelősségben tetet öltő komoly szakmai hiba nyilvánvalóan visszavezethető az anyagi jogszabályok olyan mértékű kiterjesztő értelmezésére, amely jogállami keretek között megengedhetetlen. Ennek kapcsán, az alapjogsérelem igazolására idézi Indítványozó Pokol Bélának és Paczolay Péternek a 3077/2012. (VII. 26.) AB végzéshez írt különvéleményét, amely szerint:

„A bírósági gyakorlat általi kiterjesztés tehát az alkotmányos rangra emelt jogelvbe ütközik, és ezért az Alkotmánybíróságnak kötelessége az ez elleni fellépés. [...] Ugyanis azon megatartások bűncselekménnyé nyilvánítása, melyek a törvényi tényállás megfogalmazása és tiszta nyelvi értelme szerint nyilvánvalóan kívül esnek az adott tényálláson, a nullum crimen elv alapján csak a vonatkozó törvényi tényállás törvényhozás általi módosítása útján lehetséges, és nem a bírói gyakorlat által ezekre való kiterjesztéssel. Az európai történelmi tapasztalat épp az így létrejövő számtalan visszaélés nyomán

alakította ki a nullum crimen elvet a Felvilágosodás szellemi harcai folyamán, és az Alaptörvény az Alkotmánybíróságot többek között ennek az elvnek a védelmére rendelte. „[Pokol Béla és Paczolay Péter különvéleménye a 3077/2012. (VII. 26.) AB végzéshez, Indokolás [12].]

Tárgybani ügyben egyértelmű, hogy indítványozó nem valósított meg olyan magatartást, amely vonatkozásában, annak kifejtése idején (sem azután) büntetőjogi tilalom állt volna fenn. Alulírott indítványozó esetében tehát a kiterjesztő szemléletű bírói gyakorlat vont a büntetőjogi értékelhetőség körébe az egyébként büntetőjogi relevanciát mellőző cselekményeket. Mivel tehát az ügyben olyan bírói ítéletek születtek, amelyek túllépnek a vizsgált bűncselekményi kör keretein, megállapítható, hogy azok az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésébe ütköznek, amelyre tekintettel az Alkotmánybíróság általi megsemmisítése indokolt.

A T. Alkotmánybíróság a 2/2017. (II. 10.) AB határozatával befejezett ügyben kiadott alkotmányjogi panasz hiánypótlásában (2. o., 2. bek.) rögzítette, hogy: „mindenkit csak olyan – olyan minősítésű – bűncselekmény miatt lehet bűnösnek kimondani és büntetéssel sújtani, amelyet elkövetett”. Ezen helytálló megállapításból kiindulva rögzíteni szükséges, hogy ez alapján indítványozó felmentése lett volna indokolt. Az ügy jelen szakaszában azonban a jogi eszközök meglehetően korlátozottak, az anyagi igazság megállapítása érdekében a nullum crimen elvébe ütköző ítélet megsemmisítése szükséges.

Már az 56/1991. (XI. 8.) AB határozat rámutatott, hogy a jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket. Vitán felül áll, hogy ez a kiszámíthatóság és szabályozottság kell, hogy a magyar bíróságok működését is fémjelezze. A jelen alkotmányjogi panasszal érintett ügyben azonban a Kúria mellett a kétfokon eljáró bírói fórum is megsértette ezen követelményeket, hiszen jogerős ítéletben rögzítetten került sor arra, hogy egy büntetőügy vádlottja a büntetőjogi felelősség megállapíthatósága törvényi előfeltételeinek hiányában került elítélésre, mely jogerős döntést a Kúria végzése tartott fenn hatályában. Az ügyben eljáró bíróságok tehát nem a hatályos büntetőjogszabályok által megtestesített „kiszámítható módon szabályozott korlátok között” fejtették ki tevékenységüket, amely már önmagában a jogállami értékek és garanciák sérelmét jelenti.

A kiszámíthatóság követelménye egyrészt a törvényhozó, másrészt a bírói hatalom szükségszerű korlátozását jelenti, mivel egy adott cselekményt kizárólag a jövőre nézve, az elkövetése előtt megismerhető törvényben lehet bűncselekménnyé nyilvánítani és büntetéssel fenyegetni. Mindez pedig a „játékszabályok” előzetes lefektetését követeli meg az állam részéről, azzal, hogy ezen szabályok a legszigorúbban kötik az eljáró szerveket a későbbiekben. Amennyiben pedig egy jogállami büntetőeljárás végén úgy kerül bűnösség megállapításra, hogy a végkövetkeztetés helyessége

aggálytalan és minden kétséget kizáró tények zárt láncolata útján nem igazolható, úgy az eljárás alappal vetheti fel a kiszámíthatóság hiányát, hiszen a törvényesség kontrolljának hiányában bármely cselekmény bűncselekménnyé minősíthető. Jelen ügyben sajnos erre került sor, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített klauzula sérelme megállapítható. Ennek kapcsán e helyütt is rögzíteni szükséges, hogy alulírott indítványozó tisztában van vele, hogy a jogállamiság és jogbiztonság önmagában nem alapjog, így arra alkotmányjogi panasz csak kivételes esetben alapítható, rögzíteni szükséges azonban, hogy a nullum crimen sine lege elvének sérelme jogállami keretek között szükségszerűen maga után kell, hogy vonja a jogállamiság elvének sérelmét is.

Az államnak tehát kötelessége, hogy büntetőhatalma gyakorlásának alapvető feltételeit törvényi szinten, előre meghatározza, hiszen az egyéni szabadságjogok korlátozása mellett megfelelő garanciákat is nyújtania kell az állampolgárok számára. A bűnösség megállapítása szigorú előfeltételeinek megsértése egyben szükségszerűen maga után vonja a jogállamiság klauzulájának alaptörvényi sérelmét is. A kifejtett alapjogsérelem kapcsán e helyütt is rögzíteni szükséges, hogy az alapügy során megállapított bűnösség a bűnösség megállapítása szigorú előfeltételeinek megsértése útján történt, így az alappal veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése által alkotmányos elv rangjára emelt nullum crimen sine lege elvét.

Az Indítványozó tényállásszerű magatartás és a tettesi minőséghez szükséges tudattartam hiányában történt elítélése tehát alappal veti fel a nullum crimen sine lege elvének sérelmét, hiszen az Alptörvény – tárgybani ügyben megsértett – rendelkezései szerint senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog szerint nem volt bűncselekmény.

3) Záró gondolatok

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A Nemzeti hitvallás deklarálja, hogy: „(...) *népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi*”. Ennek értelmében a demokratikus jogállammal szembeni elvárás, hogy polgárai számára biztosítsa azon jogállami garancia érvényesülését, hogy olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy - nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben - más állam joga szerint nem volt bűncselekmény, senki ne legyen bűnösnek nyilvánítható, és senkit sem sújtsanak büntetéssel. Indítványozó határozottan képviseli azon meggyőződését, hogy az állam független és pártatlan bíróságai (a Kúria és a kétfokon eljáró bíróságok) ezen követelménynek nem tudtak maradéktalanul eleget tenni, ezzel pedig megsértették Indítványozó alapvető jogait.

Indítványozó kéri tehát a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a Kúria végzésének fentiekben részletesen kifejtett alaptörvény-ellenességeire tekintettel, Indítványozó alapjogai védelmében, a Kúria jelen alkotmányjogi panasszal támadott végzésének, a Fővárosi Törvényszék 20.B.1865/2014/290. sorszámú ítéletének, illetve a Fővárosi Ítélőtábla 3.Bf.328/2019/36. sorszámú ítéletének alaptörvény-ellenességét megállapítani, és azokat az Abtv. 43. § (1) bekezdésének megfelelően megsemmisíteni szíveskedjen.

III. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

1) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet (végzés) végrehajtásának felfüggesztését.

Indítványozó ezúton nyilatkozik, hogy nem kezdeményezte a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

2) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el.

Mivel Indítványozó jogi képviselővel jár el, így jelen alkotmányjogi panasz mellékletét képezi a kifejezetten az Alkotmánybíróság előtti eljárásban való képviseletre vonatkozó, teljes bizonyítóerejű magánokiratba foglalt ügyvédi meghatalmazás.

3) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról

Indítványozó ezúton akként nyilatkozik, hogy a személyes adatai (neve) közzétételéhez nem járul hozzá.

4) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata

Jelen alkotmányjogi panaszhoz csatolásra kerül:

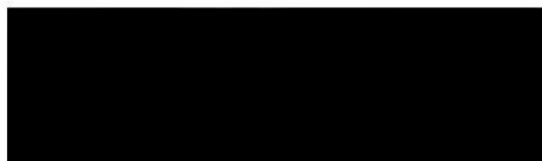
- Ügyvédi meghatalmazás (M/1.)
- A Fővárosi Törvényszék 20.B.1865/2014/290. sorszámú ítélete (M/2.)
- A Fővárosi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.328/2019/36. sorszámú végzése (M/3.)
- Kúria Bfv.I.1172/2021/5. sorszámú végzése (M/4.)

Kelt: Budapest, 2022. augusztus 10.

Tisztelettel:

jogi képviselő:

dr. Gyalog Balázs
ügyvéd

